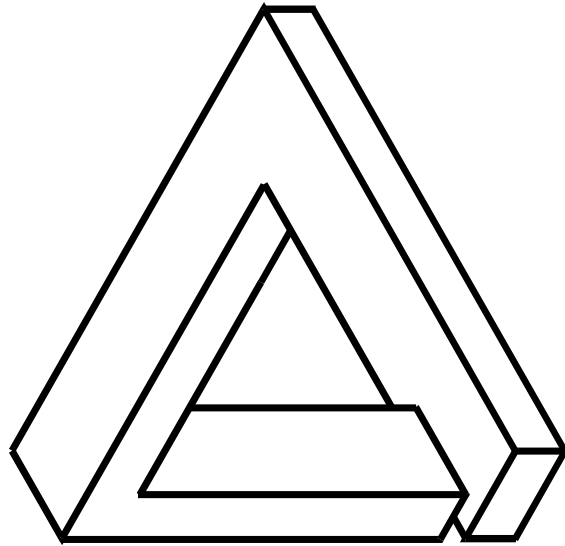

De Triangel

Pestprotocol

Inhoudsopgave

- Inleiding..... Blz. 2
- Begripsomschrijving..... Blz. 3
- Voorbeelden van specifiek pestgedrag..... Blz. 3 t/m 4
- Cyberpesten..... Blz. 5
- De betrokkenen..... Blz. 6 t/m 7
- Te verwachten aanpak bij problemen..... Blz. 8 t/m 9
- Uitgangspunten bij ons pestprotocol..... Blz. 10
- Pestprotocol van basisschool De Triangel..... Blz. 11 t/m 15
- Veilige online..... Blz. 16 t/m 17
- Handige links voor ouders en leerkrachten → cyberpesten..... Blz. 18
- De gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen..... Blz. 19

Inleiding

Waarom een pestprotocol?

De Triangel wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door de ongeschreven regels aan te bieden deze te onderhouden, maar soms is het gewenst om duidelijke afspraken met de kinderen te maken. Een van die duidelijke regels is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat het niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de ongeschreven regels van de leerkracht niet meer voldoende de veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor De Triangel is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Op de klassenouderavonden aan het begin van het schooljaar zal het pestprotocol aan de orde worden gesteld.

Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz)
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

Cyberpesten!

In het bovenstaande stuk is duidelijk geworden wat pesten inhoudt. Nu is er een nieuwe snel groeiende vorm van pesten in opkomst genaamd cyberpesten. Dit is een geheel nieuwe manier van pesten die moeilijk zichtbaar is, daarover zo meer.

De Triangel acht het van belang dat de school hier aandacht aan besteed. Het is immers de verantwoording van de school de kinderen in een veilig en harmonieus pedagogisch klimaat naar school te laten gaan. Daar hoort pesten op wat voor manier dan ook niet thuis.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten kan verschillende vormen aannemen. Een cyberpester kan pesten via e-mail, via msn, via een chatbox, via zijn GSM etc. Er wordt niet allen verbaal gepest, het kan ook zo zijn dat de pester een wachtwoord ontrafeld van het slachtoffer, zodat het slachtoffer geen toegang meer heeft tot zijn mailbox of de pester stuurt mails onder de naam van het slachtoffer. Ook valt het verspreiden op Internet van film of foto materiaal en informatie zonder toestemming van het slachtoffer onder cyberpesten. Er kan worden gesteld dat cyberpesten te benoemen is als pesten via de computer of telefoon. De pester kijkt het slachtoffer niet recht in zijn ogen, dat maakt het pesten veel slinkser en makkelijker.

Verschil met gewoon pesten

We spreken van pesten wanneer een kind structureel lastig wordt gevallen. Bij cyberpesten ligt dat anders. Er wordt al van cyberpesten gesproken wanneer er een vervelend bericht over het slachtoffer op Internet wordt verspreid, dat staat dan vaak voor een lange tijd online. Bij 'gewoon' pesten kan de pester het slachtoffer zowel fysiek als mentaal pijn doen. Bij cyberpesten draait het om macht vanuit kennis over computer en Internet.

Wanneer een cyberpester een bericht stuurt via Internet kan hij of zij niet weten hoe het bij de ontvanger geïnterpreteerd wordt. De cyberpester ziet niet de reactie van zijn slachtoffer, dat maakt het pesten makkelijker. Ook kan er op Internet makkelijk een anonieme identiteit worden aangenomen. Op die manier kan de cyberpester onder een schuilnaam zijn slachtoffer pesten. Cyberpesten is dus een zeer moeilijk zichtbare en laffe manier van pesten. De pester kijkt zijn slachtoffer niet recht in zijn gezicht.

Hoe herken je een cyberpester?

Cyberpesten is niet direct waarneembaar. Cyberpesten kan zich voordoen in iedere klas. Als een docent ouder of verzorger merkt dat er sprake is van cyberpesten is het noodzakelijk dat hier meteen aandacht aan wordt geschonken. Het is van belang dat het zo snel mogelijk wordt gestopt. Wanneer een kind zich plotseling anders gaat gedragen en zijn er verder geen zichtbare feiten dat het kind gepest wordt kan dit een signaal zijn van cyberpesten.

Kinderen die vaker op Internet zijn hebben een verhoogd risico het slachtoffer te worden van cyberpesten.

Een cyberpester is dus moeilijk herkenbaar, maar wanneer het op wordt gemerkt laat het niet aan u voorbij gaan!

Verder...

Verder zijn in het pestprotocol verwerkt:

- Wat de school en de ouders/ verzorgers kunnen doen ter preventie van cyberpesten.
- Wat er gebeurt wanneer een kind slachtoffer is geworden van cyberpesten.
- Wat te doen wanneer een kind cyberpeest.
- Een aantal tips en handige links over veilig gebruik van Internet.

De betrokkenen

Het gepeste kind: Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pester: Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterkste uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer.

Alles is immers beter dan door de “machtige pester” zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan god noch gebod en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en ze dat ook bij herhaling laat merken. “Wie maakt mij wat?” staat met grote letters op het voorhoofd geschreven.

Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. “Laten pesten doet pesten”.

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben last op termijn van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen: De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien, dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Geldt dit ook voor cyberpesters?

Ja, ook voor cyberpesten geldt bovenstaande tekst. Hoewel een cyberpester zijn macht ook kan putten uit zijn kennis over de computer en Internet. Verder zijn er ook meelopers onder het cyberpesten. Het kan dus zijn dat een groepje vrienden of vriendinnen samen een slachtoffer belagen op Internet. Er zijn zelfs gevallen bekend dat hele klassen samenzweren tegen een persoon.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.

Bij het gepeste kind: Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester: De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

In de directe kindomgeving: Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is.

Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders: Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?" , "geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

Mijn kind cyberpest: Zoals in het bovengaande stuk beschreven hebben ouders vaak moeite met het zien van hun kind in de rol van pester of meeloper. Maar wat moet u doen als u merkt dat u kind pest via de computer of GSM? Het is als ouder moeilijk te bewijzen en er is moeilijk zicht op te houden. Daarom zijn er een aantal tips wanneer u een vermoeden heeft.

1. Spreek met u kind af dat alle MSN gesprekken worden opgeslagen en dat u beide dat in mag zien.

Hoe dit te doen: Wanneer je bent aangemeld bij MSN klik dan in de bovenste balk op 'extra'. Klik vervolgens op 'opties' daarna in de linkerbalk op berichten. Wanneer je dit hebt uitgevoerd kun je 'gesprekken automatisch in een bestand opslaan' aanvinken, vervolgens kun je een map kiezen waar je het wil opslaan en je kunt alle gesprekken terug lezen.

2. Wanneer u het signaleert praat erover met uw kind. Of ga samen naar de leerkracht.

3. Houdt toezicht op welke site's uw kinderen bezoeken
4. Zorg dat geen enkel wachtwoord voor u onbekend is
5. Beveilig uw computer → <http://veilig.kennisnet.nl/>

Uitgangspunten bij ons pestprotocol

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en overblijfkraften moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en overblijfkraften duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
5. Dit pestprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Pestprotocol van de basisschool “De Triangel”:

Wat is de inhoud van het pestprotocol? Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken.

De Triangel wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Om welke protocollaire maatregelen gaat het?

A Maatregelen en procedure:

Preventieve maatregelen:

1. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas als normaal gebruikelijk, bijvoorbeeld aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school en vanaf groep 3 t/m 8 worden de regels van het pestprotocol expliciet besproken. De leerkracht kan hierbij gebruik maken educatieve filmpjes of drama-activiteiten.
2. Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Rollenspelen kunnen hierbij een hulpmiddel zijn.

Preventieve maatregelen voor cyberpesten:

1. Voor alle leerlingen moet duidelijk zijn dat cyberpesten verre gaande gevolgen heeft. Iemand kan door cyberpesten zwaar gekwetst worden.
2. Geef nooit je persoonlijke wachtwoord door aan iemand anders, gebruik op school een centraal systeem en zorg dat de kinderen beperkt toegang hebben tot alleen de site's die de school nodig acht.
3. Trek een lijn over de sancties voor de pester en speel ook open kaart naar de ouders toe.
4. Stel niet meteen een sanctie voor het melden van jezelf als pester, houdt het laagdrempelig. Zo zal een pester zich eerder aangeven.

Voor de leerling moet duidelijk zijn:

5. Verzin een ingewikkeld wachtwoord en gebruik nooit je eigen naam op Internet.
6. Stuur de boodschap van de pester niet door naar een ander.
7. Als je wilt reageren op iemand die je niet kent, maar wilt leren kennen doe dat dan met een anoniem e-mail adres of schuilnaam.
8. Zet geen dingen op Internet waar je later misschien spijt van kunt krijgen.
9. Zet geen informatie, film of foto van andere zonder toestemming op Internet.

Repressieve maatregelen.

- 1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. De leerkracht begeleidt de kinderen om de relatie te herstellen. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerling-dossier van zowel de pester als het gepeste kind.
- 2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester, zo veel mogelijk in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste

gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd in het dossier. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld.

Hierbij kan gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag of die activiteiten waarbij eerder al gepest is zoals: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes enz. De leerkracht kan echter ook kiezen voor andere sancties als nablijven, een verslag laten schrijven van de problematiek enz.

De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het digitale leerling-dossier.

4. Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag opnieuw aan de directeur van de school.

5. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directie gesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.

6. Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk zorgsysteem in de richting van de afdeling jeugdzorg van de G.G. en G.D. dan wel het R.I.AG.G.).

8. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en / of de ouders van het kindwerken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen als daar zijn: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met inachtneming van de wettelijke kaders.

Repressieve maatregelen bij cyberpesten

Bovenstaande regels gelden ook bij cyberpesten. Hier volgen een aantal tips voor leerkracht en ouders wanneer een kind slachtoffer is geworden van cyberpesten.

1. Als een kind een keer een hatelijk bericht krijgt kun je dat het beste gewoon verwijderen. Blokkeer het ongewenste e-mail adres of contact persoon op MSN. Als een jongere mailt met Outlook (Express) kan hij heel eenvoudig het e-mailbericht aanklikken met de rechtermuisknop en onder het item 'Ongewenste e-mail' de optie kiezen: 'Afzender toevoegen aan de lijst met geblokkeerde afzenders'.

Dit beschermt natuurlijk niet tegen de handige pester die doorheeft dat zijn berichten worden afgeblokt en een ander (gratis) e-mailadres kiest om pestberichten te blijven sturen.

2. Wanneer een kind gepest wordt via een chatroom kan hij of zij een andere schuilnaam kiezen. Wanneer het pesten aanhoudt, maak een kopie van het scherm en bewaar het als bewijs. Dit doet u door op de knop: Prt Scr te drukken bovenaan uw toetsenbord, u kopieert het dan vervolgens naar Paint.

3. Gebruik bij het aanmelden bij profielsite's een apart e-mail adres, met een schuilnaam. Op die manier kan het kind veilig communiceren.

4. Bij sommige chatrooms kun je vervelend gedrag melden bij een operator. Daarvoor is vaak een duidelijke link zichtbaar. De operator kan de pester dan verwijderen uit de chatroom. Voorbeeld bij Hyves heb je de knop:

5. Als er wordt gepest via de mail bewaar dan altijd: Het e-mail adres, uur en datum van ontvangen, kopie van de e-mail.

6. Als er wordt gepest via msn of profielsites (Hyves) bewaar dan altijd: de schuilnaam van de pester en het e-mail adres, de datum, blokkeer de persoon.

B De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol:

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

Indien bij het signaleren van een pestprobleem dat de leerling niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar één van de vertrouwenspersonen of naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde vertrouwenspersoon voor de kinderen, koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht alsmede de directeur van de school. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn.

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt zwaar en ernstig met de pester en zijn ouders en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en de meelopers. .

Hulp aan het gepeste kind:

Indien er sprake is van incidenteel pestgedrag

- wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. De leerkracht begeleidt de kinderen om de relatie te herstellen. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerling-dossier van zowel de pester als het gepeste kind.
- Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de gepeste leerling op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen, de gewenste begeleiding op school en thuis wordt besproken en er wordt een aantekening van gemaakt in het dossier.

De begeleiding van het systematisch gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door:

- Gesprekken die bij voorkeur gevoerd worden door de leerkracht van het kind en anders met door één van de vertrouwenspersonen van de school. Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

In aanvulling hierop kunnen we ook denken aan:

- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Hulp aan de pester: De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en /of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren, roept de school de hulp in van het RIAGG of de Onderwijsadviesdienst. Indien dit alles niet leidt tot een verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers: De zwijgende middengroep is als eerder beschreven in dit stuk van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders. Bij herhaald meeloopgedrag worden de ouders op de hoogte gebracht. Van dit gesprek wordt aantekening gemaakt in het dossier. Ouders en leerkracht maken de meelopers zich bewust van hun rol. De leerkracht activeert de zwijgende middengroep om actief te reageren en te melden.

Hulp aan de ouders: Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht vertellen wat er aan de hand is. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Veilig online

Tot slot volgen hier een aantal tips om kinderen zowel op school als thuis veilig op Internet te laten surfen. Internet is ten slotte een erg leuk medium.

1. E- mailen

- Heb zicht op kettingbrieven, zorg dat u kind weet dat hij of zij hier niet aan mee moet doen
- Zorg dat het e-mail adres nergens online staat. Vragen ze om een adres bij het aanmelden op een site, zorg dan dat je de privacy regels goed leest
- Gebruik eventueel een apart e-mail adres voor het aanmelden op bijvoorbeeld spelletjes site's

2. Persoonlijke gegevens

Sommige site's vragen om gegevens in te vullen om deel te kunnen nemen. Controleer dan of de site veilig is. Geef niet te veel gegevens op, pas altijd op met een telefoonnummer. Geef nooit een echte naam gebruik een schuilnaam.

Hoe controleer je de veiligheid van een site?

- is de website objectief?
- Is het een betrouwbare bron?
- Is de auteur bekend? Heb je informatie over de organisatie, het bedrijf... die de validiteit van de informatie waarborgt? Is de informatie up-to-date of dateert de laatste aanpassing van verschillende jaren geleden?
- Wat is het doel? Wil de auteur werven, reclame maken of informeren? Is de informatie correct en volledig?

3. Webcam

Een webcam is erg leuk om u kind met verre vriendjes te laten praten, maar wees voorzichtig! Heb toezicht op uw kind wanneer het gebruik maakt van een webcam. Zeker wanneer zij de basisschool leeftijd hebben. U weet tenslotte nooit wie er aan de andere kant zit.

4. Wat is strafbaar gedrag?

1. Inbreuken op de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zoals het verspreiden van (compromitterende) foto's;
2. Bedreigingen met fysiek geweld als het slachtoffer weigert iets te doen – zoals 'Als je me nu je wachtwoord niet geeft, dan krijg je morgen slaag';
3. Belaging (dat is de officiële term in de wet voor 'stalking'): het blijven verzenden van haatmail, dag en nacht sms-berichten versturen of telefoneren. Daarbij houdt de rechtspraak rekening met leeftijd en persoonlijkheid van het slachtoffer.
4. Inbreuken op de wet op de informatiecriminaliteit, zoals producten via Internet bestellen op naam van het slachtoffer, hacking (inbreken in mail, website, profiel,...).

De politie grijpt alleen in als het pestgedrag herhaaldelijk is voorgekomen. En er is een formele kracht nodig.

5. Afspreken

- controleer samen met u kind of het veilig is om online met een vriendje of vriendinnetje af te spreken. Laat ze dat nooit alleen beoordelen.

6. Foto's

Wees voorzichtig met foto's op Internet. Kijk goed naar de foto en controleer of de site veilig is.

7. *Spyware*

Wanneer je veel muziek downloadt of spelletjes speelt loop je kans op besmetting spyware. Dat is software waarmee gegevens over je surfgedrag en soms zelfs je instellingen doorgestuurd wordt aan anderen. Bescherm je computer daarom goed.

8. *IP-adres*

Wanneer er gebruik wordt gemaakt van Internet via kabel of ADSL heeft de computer een vast Internetadres, dit heet een IP-nummer en het is uniek. Dit IP-nummer staat in het e-mails en in de posts die gedaan worden op een forum. Wanneer er via de pc een modem inbelt op Internet wordt er meestal een tijdelijk IP-adres toegewezen, dat kan per keer en provider wisselen. De beheerder van de website kan dus ook zien wie zijn site bezocht heeft aan de hand van het IP-adres.

9. *Browserinstellingen*

Sommige websites die bezocht worden hebben software die de informatie kan lezen die in de browser staat, zoals in welk land je woont en je naam. Je laat meer informatie achter dan je zou verwachten. Zet dus nooit je echte naam en adres in de browserinstellingen. Er bestaan ook websites waarmee je anoniem kunt surfen.

10. *Marketinggegevens*

Wedstrijden met grote prijzen zijn er meestal op uit om zoveel mogelijk gegevens en emailadressen te verzamelen om reclame te sturen. Lees het formulier goed, is het verplicht om je gegevens achter te laten in ruil voor meedoen? Vink zoveel mogelijk opties uit, zoals 'Ik wil graag op de hoogte gehouden worden', daar krijg je toch alleen maar e-mail reclame en nieuwsbrieven van. Moet je die toch verplicht invullen, gebruik dan een tweede e-mailadres, niet je hoofdadres.

11. *Cookies*

Bijna alle websites werken tegenwoordig met cookies. Die worden neergezet op je pc om bij te houden of je al eerder geweest bent op de site, wat je voorkeuren zijn en dergelijke. Ze zijn meestal onschuldig. Maar sommige cookies geven je informatie door aan commerciële websites. Je kunt je browser zo instellen dat je voor elke cookie toestemming moet verlenen. Lees ook altijd de privacy reglement van de website. Of zet de cookies helemaal uit.

(bron: (2007) 'Veilig online tips voor veilig ICT gebruik op school' Uitgeverij: Vlaamse overheid)

Handige links voor ouders en leerkracht → cyberpesten

1. <http://www.mijnkindonline.nl> → interessante tips ouders
2. <http://www.meldpuntcybercrime.nl/> → Interessant voor tips
3. <http://scholier.veilig.kennisnet.nl/beschermjezelf/profielsites> → interessant voor scholieren voor het zelfstandig beveiligen van je computer
4. <http://veilig.kennisnet.nl/> → interessant voor scholieren+ ouders + leerkrachten voor het zelfstandig beveiligen van je computer
5. <http://www.cyberpesten.be> → interessant voor extra informatie

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!

De gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen zijn:

1. Ik accepteer een ander kind zoals hij of zij is.
2. Ik accepteer een ander kind hoe hij of zij er ook uit ziet.
3. Ik praat met respect over andere kinderen, ook als ze er niet bij zijn.
4. Aan mijn manier van doen (kijken, lachen, gebaren), kun je zien dat ik respect voor de andere kinderen heb.
5. Ik laat andere kinderen zo veel mogelijk meedoen of meespelen
6. Als ik spullen van een ander wil gebruiken, vraag ik dat eerst.
7. Ik bemoei me niet met een ruzie van anderen door partij te kiezen. Als ik zelf ruzie heb, praat ik het eerst uit. Als dit niet lukt, dan meld ik dat bij de leerkracht of de overblijfkraft.
8. Als ik zie dat een kind gepest wordt, dan vertel ik dat aan de leerkracht of de overblijfouder. Dat is dan geen klikken!!!
9. Ik zal nooit een kind pesten via de computer of mijn GSM, dat is laf!
10. Ik zal nooit zonder dat de ander het weet iets verspreiden op Internet.